

Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego – historia

Czasopismo naukowe Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego jest organem PTJ, które powstało z inicjatywy Andrzeja Gawrońskiego 31 maja 1925 roku.

Od początku istnienia Towarzystwo organizowało zjazdy i dyskusje naukowe oraz prowadziło prace wydawnicze zgodnie ze statutem. Organem Towarzystwa jest od roku 1927 „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego”, wtedy ukazał się I zeszyt, a w tym roku LXXX. W I BPTJ opublikowane zostały 3 artykuły, dwa w języku francuskim i jeden w niemieckim. W Biuletynie drukowano referaty ze zjazdów oraz głosy w dyskusji nad nimi, omawiane były zagadnienia językoznawstwa ogólnego i teoretycznego. Przed wojną wydano 7 zeszytów (1927, 1929, 1931, 1934, 1936, 1937 i 1938), razem liczyły 646 stron. Artykuły były pisane w językach polskim i francuskim (2 niemieckim i 1 angielskim) Do roku 1936 BPTJ ukazywał się co 2 lata, potem co roku. O wysoki poziom naukowy czasopisma do połowy lat 30. XX w. dbał Jan Rozwadowski, pierwszy Prezes PTJ. Przedstawiano w nim zagadnienia językoznawstwa ogólnego i teoretycznego. Od I BPTJ 1927 do X BPTJ 1950 podawano listę zmarłych członków. Od LXII BPTJ drukowane są wspomnienia o zmarłych językoznawcach.

W latach 1939–1947 PTJ nie działało z powodu II wojny światowej, wznowiło działalność dzięki staraniom głównie Jerzego Kuryłowicza. Powojenną działalność towarzystwa rozpoczął XII Zjazd PTJ, który odbył się w dniach 21 i 22 grudnia 1947 w Krakowie.

Po II wojnie światowej PTJ kontynuuje także wydawanie Biuletynu, zachowując ciągłość numeracji zeszytów. W BPTJ publikowane są, po wnikliwych recenzjach, teksty referatów zjazdowych i teksty nadsyłane do redakcji. Językami publikacji są polski, angielski, francuski, niemiecki, rosyjski. W BPTJ przedstawiana jest także działalność PTJ, w zeszytach przedwojennych zamieszczano sprawozdania ze zjazdów, w 1948 wprowadzono dział Sprawy administracyjne, w którym są sprawozdania z Walnych Zgromadzeń Członków oraz konferencji towarzyszących zjazdom, tak jest do dziś.

Począwszy od zeszytu IX 1949 zamieszczano recenzje omawiające prace zagraniczne, trudno wówczas dostępne. Od zeszytu XIX 1960 – LXV 2009 publikowano bibliografię z językoznawstwa ogólnego i indoeuropejskiego, miało to pomóc językoznawcom w zorientowaniu się, jakie publikacje z zakresu językoznawstwa są wydawane. Pierwszą bibliografię opracował Adam Heinz (1960), *Bibliografia prac z dziedziny językoznawstwa ogólnego i indoeuropejskiego*

publikowanych przez autorów polskich w kraju i za granicą oraz przez autorów obcych w Polsce w latach 1954–1958, liczyła ona 17 stron, ostatnią Janina Ozga (2009), *Polska bibliografia językoznawstwa ogólnego i indoeuropejskiego oraz języków nieindoeuropejskich za rok 2007 z uzupełnieniami za lata poprzednie* – 81 stron. Prace były pogrupowane według poszczególnych działów językoznawstwa. Obejmowały one pozycje pisane przez autorów polskich w kraju i za granicą oraz przez autorów obcych w Polsce. W 2009 postanowiono zakończyć opracowywanie bibliografii ze względu na coraz większą liczbę wydawanych monografii i artykułów, co znacznie zwiększyło nakład pracy, objętość opracowania i koszty druku. Zarząd doszedł do wniosku, że korzystniej będzie publikować więcej artykułów. Praca przy opracowywaniu bibliografii była bardzo żmudna i czasochłonna, wykonywana przeważnie nieodpłatnie zwykle przez sekretarza redakcji. Bibliografię opracowywali: Adam Heinz, Wojciech Smoczyński, Alina Grochowska i Zofia Zaron, Marian Wach, Rafał Wędrychowski, Krzysztof Korzyk, Krzysztof Ozga, Janina Ozga. Od 1991 roku w bibliografii nie umieszczano prac z zakresu polonistyki i slawistyki, które były podawane w bibliografii Rocznika Slawistycznego. Obecnie, kiedy wyszukiwanie potrzebnych pozycji bibliograficznych jest łatwiejsze dzięki nowym technologiom informacyjnym, nie ma potrzeby ich publikowania. Wiele opracowań jest dostępnych w open access.

Objętość BPTJ była różna, wynosiła od I BPTJ – 90 do 425 stron LXXVIII BPTJ. Nakład powojenny wahał się od 330 do 1000 egz. Biuletyn otrzymywali członkowie PTJ w ramach składki, liczba wydawanych egzemplarzy uzależniona była w pewnym stopniu od liczby członków oraz liczby egzemplarzy zamawianych przez biblioteki krajowe i zagraniczne oraz sprzedaży prowadzonej przez wydawnictwa. W ostatnich latach stopniowo zmniejszano nakład od LXVII do 800 egz., od LXVIII–LXIX do 200, od LXX BPTJ do 100, a od LXXVI do 50.

Siedziba redakcji zawsze była w Krakowie, najpierw przy ulicy Gołębiej 20, później przy Krupniczej 35, Alei Mickiewicza 9 i 31, wiązało się to z miejscem pracy redaktora. W okresie przedwojennym podawano skład Komitetu redakcyjnego, podając nazwiska jego członków, od wznowienia wydawania podawany jest skład redakcji i funkcje członków – redaktorzy naczelni: Jerzy Kuryłowicz 1947–1954, Tadeusz Milewski 1955–†1966, Adam Heinz 1966 –†1984, Kazimierz Polański 1984–2005, Roman Laskowski 2005–†2014, Renata Przybylska od 2014, sekretarze: Wojciech Smoczyński, Marian Wach, Rafał Wędrychowski, Krzysztof Korzyk, Krzysztof Ozga, Patrycja Pałka i z-ca sekretarza Rafał Mazur.

Obecnie BPTJ jest redagowany elektronicznie przy współpracy ze Spółką Index Copernicus Sp. z o.o.

Do 2024 roku ukazało się 80 zeszytów, dostępne są w pdf w Małopolskiej Bibliotece Cyfrowej, a najnowsze na stronie <https://biuletynptj.com>.

BPTJ był drukowany przez następujące wydawnictwa: Gebertner i Wolf Kraków, Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego, Ossolineum Wrocław, Energeia Warszawa, Universitas i Lexis Kraków.

Jeśli idzie o finansowanie BPTJ, to do wojny wydawano bez dotacji wyłącznie z wysokich, jak na okres przedwojenny, składek członkowskich, początkowo było to 24 zł potem 16 zł i 12 zł. PTJ w 1934 wydało także pracę Stanisława Słońskiego *Index verborum do Euchologium Sinaiticum*. Po II wojnie światowej PTJ korzystało z pomocy państwa, były to tzw. zasiłki od różnych organów: Wydziału Nauki Ministerstwa Oświaty, Prezydium Rady Ministrów, PAN, KBN, DUN. Przez kilka nie udawało się uzyskać dofinansowania, np. w 2014 towarzystwo nie otrzymało dotacji mimo zakwalifikowania, 29 miejsce na 100, nadmienić należy, że nikt dotacji nie otrzymał, także odwołanie rozpatrzono odmownie, uzasadniając decyzję brakiem środków. W 2019 PTJ otrzymało dofinansowanie na zeszyty LXXV i LXXVI w ramach programu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Wsparcie Czasopism Naukowych. W 2021 roku uzyskaliśmy dotacje Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury na LXXVII–LXXIX BPTJ, w 2024 przyznano dofinansowanie na kolejne BPTJ. Od LXXI BPTJ (2015) wersją pierwotną jest wersja elektroniczna.

Krzyszyna Data

Literatura

- Adam Heinz (1960), *Bibliografia prac z dziedziny językoznawstwa ogólnego i indoeuropejskiego publikowanych przez autorów polskich w kraju i za granicą oraz przez autorów obcych w Polsce w latach 1954–1958*, BPTJ XIX, s. 211–229.
- Janina Ozga (2009), *Polska bibliografia językoznawstwa ogólnego i indoeuropejskiego oraz języków nieindoeuropejskich za rok 2007 z uzupełnieniami za lata poprzednie*, BPTJLXV, s. 264–346.